

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 394. Quid sit feudum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Deo & sanctis pro remedio animarum suarum obtulerunt & consecrarunt ab hoc ecclesie servitio commutationis commercio abstracti, in servitum secularem seu laicorum redigantur. Pro ut hæc statuuntur & dicuntur, c. *mancipia. c. iniustum. h. t. & can. iniustum, caus. 12. quest. 2.* Nihilominus tamen etiam servos ecclesie fugitivos, sicut SS. Canones permittunt distrahi & vendi (intellige, dum extra fugam sunt; secus enim est, quamdiu in fuga sunt, ut Gl. in c. 4. h. t. v. *fugitivos.*) etiam secularibus, ut constat ex *cit. c. 4. & cit. can. cum iniustum*; ita etiam à potiore permittunt eos permutari cum servis seclariis. De cætero dixi: modò permutatio illa bonorum ecclesiasticorum fiat ex rationabili causa: qualis in specie assignatur & statuitur in c. *si Princeps. h. t.* desumpto ex *auth. de non alien. aut permut. reb. eccles. col. 2. §. ut autem lex.* Si Princeps ex rationabili causa petat & offerat talem commutationem bonorum suorum, dum ea sunt æqualis valoris, cum bonis ecclesie; ob necessitatem aut majorem commoditatem suam, volens v. gr. ampliare palatium suum, construere hortum, ædificare munitionem seu castrum ad versus hostium incursum in loco, ubi ecclesia habet agros suos vel prædium; tunc enim licita est talis permutatio. Pirh. *h. t. num. 6.* Muller. *ad Struv. h. t. thes. 19. lit. e. citatis Paris. vol. 4. conf. 141. num. 29.* Vivian. *in ration. juris Pontif. h. t. c. 1.* Afflict. *decis. 17.* idque, etiam si ecclesia exinde non perciperet majorem utilitatem, modò tamen

etiam inde non incurrat notabile damnum; adhibitis tamen & in hoc casu juris solemnitatibus, ut Pirh. *h. t. num. 6.* cum Jo. And. *h. t. num. 3.* item Muller. *loc. cit.* contra Host. Cujus dispositionis hæc est ratio, quòd merita Principis erga ecclesiam, & honor ipsi debitus exigere videatur, ut justæ ejus petitioni satisfiat, quantum sine ecclesie incommodo seu damno fieri potest. Quamvis autem aliàs in jure nomine Principis veniat solus Imperator & Rex, aliisvè, nullum superiorem agnoscens, posse tamen hoc extendi ad alios magnos ecclesie patronos & fundatores; eò quòd, cum talis permutatio non sit coacta, sed petita ex rationabili causa, nec cedat in damnum ecclesie, fiatque propter honorem patroni valde potentis, & ad majorem ejus benevolentiam conciliandam, hoc ipso sit utilis ecclesie, censet cum Laym. *loc. cit. thes. 75.* Pirh. *h. t. num. 7.* quamvis, ut iidem, in hoc casu non sit adhuc sufficiens causa vendendi, nisi Princeps, cui sit venditio, se obliget, quòd pretio constituto aliam rem ecclesie utilioiorem, vel saltem æquè commodam, velit comparare juxta c. *sine exceptione, caus. 12. quest. 2.*

Quest. 393. Quid dicendum de permutatione beneficiorum ecclesiasticorum?

R Esp. Hanc materiam exactè à me tractatam in *Foro benefic. part. 3. à quest. 815. ad qu. 876.* inclusivè, quò lectorem remitto.

TITULUS XX.

De Feudis.

CAPUT PRIMUM.

De

Feudorum Natura, Varietate, Acquisitione, deque Rebus, quæ dari, Personis quæ dare, & quibus dari possit Feudum.

Quest. 394. Quid sit feudum?

R Esp. Feudum (desumpto rectiùs hoc nomine à fide & fidelitate, quæ vassallus obstringitur domino directo & origine ejus probabiliùs deducta à Longobardis Italiam diu occupantibus, ut videre est apud Fachin. *l. 7. c. 1.* Harprecht. *ad Clar. §. feudum. quest. 1. num. 11.* & alios,) acceptum pro ipso contractu feudali strictè tali, (dum aliàs interdum sumitur pro jure, quod ex tali contractu vassallo nascitur, aut pro ipsa re, quæ in feudum datur,) sic bene & explicatiùs definitur apud Clarum, *l. 4. sentent. §. feudum. quest. 4.* Zafium *in epitom. feudat. p. 1. num. 3.* Rosenth. *tr. de feud. c. 1. conclus. 3.* Less. *l. 2. de just. c. 24. n. 5.* quòd sit concessio benevola & perpetua rei immobilis vel ei æquivalentis, quò ad translationem domini utilitatis, proprietate illius retenta, sub onere fidelitatis & exhibitionis obsequii & servitii personalis.

2. Dicitur primò: *concessio*, potiùs quam donatio; ubi enim dominus uteretur verbo *donamus* vel simili importante liberam donationem, censenda erit donatio, & non feudalis concessio. Clar. *loc. cit. quest. 17.* cum Oldrad. *conf. 159. n. 3. & c.* cum à proprietate verborum non sit recedendum, & beneficia Principum amplianda; benevola tamen seu liberalis & gratuita, dum *l. 2. feudor. tit. 25.* & alibi passim vocatur beneficium; & quia sit plerumque gratis; dum neque pretio acquiritur, neque etiam pro eo obtento quicquàm solvitur per modum canonis in recognitionem domini directi, uti contingit in emphyteusi; à qua proinde per hoc posterius distinguitur, uti & per prius à feudo, quòd dicitur emptitium, de quo, *l. 1. feud. tit. 20.* etsi per hoc rationem beneficii non omnino amittat, ut Rosenth. *loc. cit. num. 2. & 3.* Haunold. *de f. & f. Tom. 3. tr. 9. num. 585.*

3. Dicitur secundò: *perpetua*: dum enim constituantur quandoque feuda ad certum tempus aut ad vitam illius, cui conceduntur, qua expirante extin-

extin-

extinguuntur, & hinc personalia dicuntur; de quorum aliquibus, *l. 1. feud. tit. 2.* in hoc à natura feudi propriè talis degenerant. *Zaf. loc. cit. p. 2. à num. 4. Pirh. h. t. num. 1.*

4. Dicitur tertio: *rei immobilis*: res siquidem mobiles per se & separatè ab immobilibus. V. g. pecunia & res aliæ fungibiles in feudum dari nequeunt, pro ut sumitur à sensu contrario ex *l. 2. feud. tit. 1. §. sciendum*; ex ea etiã ratione, quòd in iis dominium directum ab utili separari nequit, dum vel usu consumuntur, si res sint fungibiles, & vel sic proprietates seu dominia directum rei, quòd penes dominum remanere debet, extinguitur; vel, si servari possunt, nullam præstant utilitatem; ita *Pirh. h. t. num. 1. cum Zafio loc. cit. p. 4. num. 21.* Nomine verò rerum immobilium veniunt agri, fundi, sylvæ, stagna, fluvii, prædia, castra, civitates, territoria, Ducatus, Comitatus &c. item fundo coherentia, ut arbores, ædificia, quin & fructus pendentes, *cit. §. sciendum. juncta Gl. ibid. v. coherentibus*; utpote quæ pars fundi censentur, *l. fructus. ff. de rei vindic.* Item jura incorporea, ut sunt jurisdictio, servitutes, jus pascendi, venandi, lignandi, decimandi, &c. quæ immobilibus annumerantur. *Arg. l. fin. §. fin. C. de præscript. long. tempor.* & hinc in feudum dari possunt, ut *Rofenth. loc. cit. c. 4. conclus. 3. 4. 5. Pirh. loc. cit. Muller. in Struv. ff. de divis. rer. th. 86. lit. v. citans Schrad. de feud. p. 3. c. 2. num. 55. & c. 4. num. 3.* Idque five veniant per se, five ut adherentia prædio, castro, &c. idem est de censibus & redditibus annuis, utpote qui & ipsi inter immobilia à jure censentur, *clém. exivi. de V. S.* & tanquam iis æquivalentia in feudum dari possunt. *Zaf. loc. cit. num. 9. Pirh. loc. cit.*

5. Dicitur quarto: *quò ad translationem domini utilis*; intellige, in feudatarium, qui & vassallus dicitur, dominio proprietatis apud dominium directum, seu concedentem rem in feudum, permanente: in quo convenit cum emphyteusi; differt ab usufructu, vi cujus nullum dominium transfertur in usufructuarium, sed solum commoditas percipiendi fructus. His non obstante, quòd dicitur, *l. 2. feud. tit. 23. in fine*; cum ibi usufructus non accipiatur strictè pro servitute personali, quæ morte usufructuarii extinguitur, sed pro ipso jure utilitatis percipiendæ, quòd etiã ad hæredes transit.

6. Dicitur denique: *sub onere fidelitatis & obsequii seu servitii*: in quo præcipuè differt ab emphyteusi, utpote vi cujus præcisè neque fidelitatem, neque obsequium ullum præter solutionem canonis debet domino. Estque hæc præcipua feudatarii obligatio, ut sit domino directo fidelis, nihil contra eum honoremque illius machinando; sed potius eum defendendo. Estque hæc obligatio fidelitatis de substantia feudi, ita, ut etiã nullatenus valeat pactum, quo expressè ea remittitur, & convenitur, ne pro feudo ad exhibendam domino fidelitatem obligetur. *Wiestn. h. t. num. 5. citans Schrad. de feud. p. 2. c. 2. à n. 25.* Quidquid sit de eo, an juramentum desuper præstandum ei remitti possit. Præstandum insuper eidem servitium & obsequium aliquòd, etiamsi nulla de eo præstando mentio facta in investitura; cum sit ex illis, quæ naturaliter insunt, adeoque, si sint omiſsa, subintelligantur tamen, & pro expressis habeantur. *Arg. l. 5. ff. de reb. cred. quod in quo consistat dicitur infra,*) ita ut, si ab omni obsequio absolvatur, (pro ut fieri posse ex conventionem

ait *Wiestn. citato l. 2. feud. tit. 104. Schrad. p. 6. c. 6. num. 37. Rofenth. c. 8. concl. 8. num. 2.*) & sit, ut vocant feudum francum, non sit feudum propriè tale, ut communiter AA. testè *Reiffenst. h. t. num. 19.*

Quæst. 395. Quotuplex sit feudum?

1. **R**esp. primò: Feudum strictè & propriè tale, seu retinens rationem veram feudi quòd ad utrumque divisionis membrum & omnia substantialia jam explicata, nullo statuto aut consuetudine immutata, quòd & rectum dicitur, dividitur primò in feudum ecclesiasticum & sæculare. In qua divisione explicanda non conveniunt AA. dum aliqui asserunt, feudum ecclesiasticum esse, quòd datur ab ecclesia, five laico five ecclesiastico. Item quòd datur ecclesiæ, five à laico, five à clerico. Sæculare, quòd à laico conceditur laico; pro qua sententia citatur *Schrad. de feud. p. 2. c. 3. n. 17.* & à *Pirh. Azor. & Rofenth.* Alii sentiunt, ad dignoscendum, utrum sit feudum ecclesiasticum, an sæculare, attendendam primam causam feudi; ita ut, si ecclesia teneat aliquid in feudum primitus sibi concessum à laico, illud sit laicum, maneatque tale, si ecclesia postmodum concedat alteri etiã clerico, & vassallus tunc quidem dicitur ecclesiæ, non tamen ecclesiasticus, sed sæcularis, ecclesiæque seu ejus Prælatus cognoscat de tali feudo, non ut ecclesia vel ut Prælatus ecclesiæ, sed simpliciter ut domina vel dominus feudi, sitque jurisdictio ecclesiæ in vassallum ejusque subditos non ecclesiastica, sed sæcularis. È contra, si feudum originetur ab ecclesia, concessum ab ea etiã laico, feudum erit ecclesiasticum, & jurisdictio etiã erit ecclesiastica, & si appellandum, appellandum ad Judicem superiorem ecclesiasticum; ita *Pirh. h. t. n. 3. §. dividitur tertio.* citans pro hac sententia *Fagn. in c. utrumque. de for. compet. num. 29.* & *Abb. Rectius mihi sentire videntur alii, illud feudum solum habendum pro ecclesiastico, quòd ab ecclesia seu ejus Prælate de bonis ecclesiasticis seu ad ecclesiam monasteriumve spectantibus; illud pro sæculari, quòd à Principe aliove domino sæculari, aut etiã à Prælate ecclesiastico ex bonis patrimonialibus & sæcularibus constituitur; ita ut ad dignoscendum, num feudum sit ecclesiasticum, an sæculare, non tam spectetur persona concedentis feudum, quàm res ipsa seu bona in feudum data; num illa sint sæcularia, an ecclesiastica. Ita absolute tenent, *Wiestn. h. t. n. 10.* citans pro se *Fagn. & Rofenth. c. 2. concl. 5. Engels h. t. num. 9.* item *Reiffenst. h. t. num. 15.* citans *Bocer. de qual. & differ. feudor. c. 2. Vultej. l. 1. c. 8. num. 19.* & *Azor. l. 10. c. 2.* Illud tamen bene notat *Reiffenst. num. 17.* quòd etsi res sæcularis concessa ecclesiæ sit feudum sæculare; ubi tamen ob delictum vel infidelitatem Prælati amittitur, & ad dominum directum redit, quamdiu vivit Prælatus delinquens, eo tamen mortuo redeat ad ecclesiam; quia delictum Prælati non debet nocere ecclesiæ; pro quo citat textum *l. 2. feud. tit. 40.**

2. Dividitur secundo in novum & antiquum. Novum est, quòd initium ducit à persona vassalli, ad quem non vi successione, seu nullis aliis intermediis, sed primò & immediatè ab ipso domino conceditur, aut præscriptione acquiritur. Antiquum, quòd jam priùs ab aliquo ascendente acquiritur & possessum per successione ad aliquem pervenit. *Clarus §. feudum, quæst. 8. num. 1. Zaf. in epit. feud. p. 2. num. 6. Pirh. h. t. n. 3. Wiestn.*

num.